

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

fvm@fvm.dk

ref. j.nr. 2021-14

**FINANS
DANMARK**

Udbetaling af forskud til minkavlere skal ske med inddragelse af pant- og rettighedshaverne

Finans Danmark takker for muligheden for at afgive bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Vi har fuld forståelse for, at der er tale om en særlig situation i forbindelse med nedlukningen af minkerhvervet. Det er derfor meget positivt, at Fødevareministeren vil sikre en hurtig udbetaling af erstatning til minkavlerne, men det er vigtigt, at pant- og rettighedshavere inddrages. Langt den største del af penge- og realkreditinstitutternes udlån til minkavlerne er fra før nedlukningen af erhvervet, og er på sædvanlig vis afdækket med pant i minkavlerens faste aktiver og besætning, der udgør hovedparten af værdierne i virksomhederne.

Udbetaling uden samtykke fra panthavere

Der lægges i lovforslaget op til udbetaling af erstatning med fravigelse af det normale princip om panthaversamtykke. Det stiller panthaverne væsentlig anderledes end i en ekspropriationssituation, idet de afskæres fra at få sikkerhed for, at det endelige beløb i erstatningen vil være tilstrækkeligt til at dække deres tilgodehavender.

Det er meget bekymrende, at Fødevareministeren i lovforslaget på den måde åbner mulighed for at foretage forskudsbetalinger direkte til minkavlerne uden samtykke fra pant- og rettighedshavere. Det bryder med væsentlige retsprincipper, som banker og realkreditinstitutter baserer deres forretning på, og det rækker ved sikkerheden bag institutternes udlån. Vi anser det for tvivlsomt, om staten kan udbetale erstatning direkte til minkavlerne med frigørende virkning udenom panthaverne.

Helt grundlæggende stiller det spørgsmål ved den sikkerhed, som ligger bag penge- og realkreditinstitutternes udlån. Den sikkerhed er helt fundamental for blandt andet investorer, der opkøber realkreditobligationer, og dermed medvirker til finansieringen af danske boligejere og virksomheder.

Høringsvar

31. marts 2021

Dok: FIDA-1379516692-692606-v1

Der skal derfor i selve lovforslaget tages udtrykkeligt stilling til, hvordan det sikres, at panthaveres rettigheder respekteres i forbindelse med en forudbetaling af erstatning.

Den politiske aftale fra 25. januar 2021 slår fast, at minkavlere og følgeerhverv skal have erstatning på ekspropriationslignende vilkår. Udgangspunkter må derfor være, at pant- og rettighedshaveres del i erstatningen opgøres efter samme metode, dvs. efter en vurdering af, hvad virksomheden var værd før nedlukningen. Derfor skal de pantsatte aktiver værdiansættes på samme måde i forbindelse med, at staten overtager aktiverne.

Anlægger man en anden tilgang til opgørelse af, hvad de pantsatte aktiver er værd, ændrer man i fordelingen i allerede etablerede panteforhold. Det har mest sandsynligt karakter af ekspropriation af panthavers rettigheder, jf. vedlagte notat fra Kromann Reumert af 30. marts 2021.

Aftaler om transport og sikkerhed

Banker og realkreditinstitutter har siden nedlukningen i november understøttet minkavlerne og stillet likviditet til rådighed, indtil der var en afklaring om erstatningen og udbetalingen af den. Det er sket i god dialog mellem kreditinstituttet og den enkelte minkavler, og typisk er det også aftalt at afdække risici via sikkerheder. Det er naturligt, at hvis en bank skal stille likviditet til rådighed for en minkavler, mens minkavleren venter på udbetaling af erstatning fra det offentlige, så sker det under forudsætning af, at minkavleren tilbagebetaler lånet til banken, når erstatningen bliver udbetalt. En sådan afdækning af risici er en naturlig del af bankernes forretningsmodel, og det kan ske helt konkret ved, at man tager såkaldt transport i tilgodehavender.

Det er derfor meget problematisk, at lovforslaget lægger op til at tilsidesætte de allerede etablerede aftaler om sikkerhed og transport, der er indgået mellem minkavlere og kreditinstitutterne. Det er vores opfattelse, at der her er tale om et ekspropriativt indgreb, idet panthavere herved fratages en etableret sikkerhed, jf. vedlagte notat fra Kromann Reumert af 30. marts 2021.

Finans Danmarks forslag

Vi mener, at man kan imødekomme det vigtige hensyn om at få dele af erstatningen hurtigt udbetalt, og samtidig sikre rettighedshaverne i processen. Vi anser det også i minkavlernes interesse, fordi det giver mere klarhed og tryghed om deres fremtidige økonomiske situation. Og for samfundet som helhed er det helt afgørende, at der ikke skabes tvivl om sikkerheden bag banker og realkreditinstitutters udlån.

Hørings svar

31. marts 2021

Dok. nr.:

FIDA-1379516692-692606-v1

Konkret skal det sikres, at

- man skal indhente samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med, at staten overtager virksomhedens aktiver, hvis aktiverne er pantsat
- man skal vurdere virksomheden før nedlukningen, når man værdiansætter de pantsatte aktiver i forbindelse med, at staten overtager aktiverne
- man skal respektere de aftaler, som kreditinstitutterne har indgået med minkavlerne for at hjælpe dem godt igennem en meget svær periode efter nedlukningen.

Venlig hilsen

Ane Arnth Jensen

Viceadministrerende direktør i Finans Danmark
og direktør i Realkreditrådet

Direkte: 40384420

Mail: aaj@fida.dk

Hørings svar

31. marts 2021

Dok. nr.:

FIDA-1379516692-692606-v1

EKSPPROPRIATION OG PANTHAVERES STILLING

1. OPDRAG OG NOTATETS STRUKTUR

Finans Danmark har bedt os foretage en vurdering af de regler om fastsættelse og fordeling af erstatning og kompensation, der påtænkes indført ved lovforslag L206 (forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, ("Lovforslaget")). Vi er særligt blevet anmodet om at vurdere 1) de dele af Lovforslaget, der lægger op til, at ministeren bemyndiges til at fastsætte bindende regler om fordeling og udbetaling af erstatning og kompensation med den virkning, at den normale proces, hvorefter der ved ekspropriation indhentes samtykke fra rettighedshavere fraviges, og 2) Lovforslagets § 8, stk. 8, hvorefter krav på erstatning og kompensation efter regler fastsat i henhold til bestemmelsens stk. 3 ikke vil kunne overdrages, og aftaler om sådanne overdragelser gøres ugyldige.

Under punkt 2 har vi gengivet vores sammenfattende konklusion. Under punkt 3 omtaler vi reglerne om erstatningsudmåling i almindelige ekspropriationssager og den regulering, der følger af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink (L77 af 21. december 2020) ("Loven"), og under punkt 4 behandler vi pant-haveres retsbeskyttelse efter gældende ret og den påtænkte ændring heri. Endelig beskrives under punkt 5 vores vurdering af den påtænkte ugyldiggørelse af af-taler om transport af og sikkerhed i krav på erstatning og kompensation, forinden der foreligger en afgørelse herom i henhold til Lovforslagets § 8, stk. 8.

2. SAMMENFATTENDE KONKLUSION

Efter den gældende retstilstand er der i lovgivning og ved retspraksis fastlagt præcise grænser for, hvordan en given panteret afgrænses og opgøres både i forhold til det aktiv, der er givet pant i, og i forhold til andre tinglige rettigheder. Såfremt der opstår retlige tvister om størrelsen eller prioriteringen af ejeres og øvrige rettighedshaveres indbyrdes rettigheder, henhører det under domstolenes kompetence af afgøre sådanne uenigheder. En pant-havers ret er omfattet af det ejendomsbegreb, der beskyttes af grundlovens § 73.

ADVOKATFIRMA

WWW.KROMANNREUMERT.COM

CVR-NR. DK 62 60 67 11

PARTNER

JENS LUND MOSBEK

KØBENHAVN

DIR. +45 38 77 46 81

MOB. +45 23 64 60 60

JLU@KROMANNREUMERT.COM

30. MARTS 2021

SAGSNR. 1060436 JLU/JLU

DOK. NR. 1060436-1905364102-15-

1.51

Efter Loven er der lagt op til, at principperne ved ekspropriation følges, men ved Lovforslaget lægges der i modsætning hertil op til, at ministeren skal kunne udstede regler, hvorefter de almindelige principper for opgørelse af erstatning til panthavere fraviges, og hvorefter også den processuelle beskyttelse, der i ekspropriations-sager er tillagt panthavere, fraviges.

Såfremt der gennemføres en regulering, hvorved de ved lovgivning og i retspraksis generelt fastlagte rammer for en panterrettigheds udstrækning fraviges, og denne regulering indføres med virkning for allerede gyldigt etablerede panterrettigheder, vil der efter vores opfattelse være tale om en indgriben fra lovgivningsmagts side i allerede gyldigt etablerede privatretligt funderede retsforhold, der er retssikkerhedsmæssigt betænkelig. Reguleringen vil muligvis være i strid med grundlovens § 3, der fastslår, at den dømmende magt er hos domstolene, og reguleringen vil mest sandsynligt vil have karakter af ekspropriativt indgreb over for de berørte panthavere, som måtte få forringet deres retsstilling ved reguleringen.

Den foreslåede bestemmelse i Lovforslagets § 8, stk. 8, vil tilsvarende efter vores vurdering indebære, at allerede gyldigt meddelte transporter og sikkerheder mistes, og dermed vil reguleringen udgøre et ekspropriativt indgreb i forhold til de konkrete aftaler om transport, der er gyldigt indgået i henhold til den forud for vedtagelsen og ikrafttrædelsen af Lovforslaget gældende retstilstand. Indførelsen af den påtænkte regulering, hvorefter allerede gyldigt indgåede aftaler om henholdsvis transport og sikkerhed ugyldiggøres, vil derfor alene kunne ske, såfremt kravet i grundlovens § 73 om, at ekspropriationen skal være nødvendiggjort af hensynet til almenvellet, vurderes opfyldt, og i så fald vil de rettighedshavere, hvis rettigheder ved bestemmelsen eksproprieres, have krav på fuld erstatning fra staten for værdien af de bortfaldne rettigheder.

3. ERSTATNINGSUDMÅLING

I henhold til grundlovens § 73, stk. 1, kan ekspropriation alene ske mod fuldstændig erstatning. Udgangspunktet er herefter, at beregning af ekspropriationserstatningen sker på baggrund af værdien i handel og vandel, som i den juridiske teori er betegnet som salgsværdien, handelsværdien og markedsværdien. I særlige tilfælde lægges genanskaffelsværdien til grund. Det er i tilfælde af ekspropriation ikke muligt at fravige grundlovens § 73 ved lov.

Hverken Loven eller Lovforslaget indeholder en regulering af værdiansættelsen, da denne skal fastsættes efterfølgende ved bekendtgørelse af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

4. PANTHAVERES STILLING

Panterrettigheder udgør en beskyttet ejendomsret i henhold til grundlovens § 73.¹ Tilsvarende vil en usikret fordring, der på gyldig vis tiltransporteres en fordringshaver, være beskyttet mod efterfølgende indgreb i medfør af grundlovens § 73. Pante- og rettighedshavere ydes i ekspropriationstilfælde rettet mod en ejendom erstatning inden for rammerne af den erstatning, der tilkommer ekspropriaten, hvorfor den samlede erstatning ikke kan overstige det krav, som ville tilfalde ekspropriaten, hvis der ikke var sket transport.²

Tinglysningslovens § 38 regulerer panterettens udstrækning i fast ejendom, og gennem bestemmelsens indhold har panthavere i fast ejendom haft sikkerhed for pantets omfang. I Lovforslaget lægges der op til, at der

¹ jf. eksempelvis Jens Peter Christensen, m.fl., *Grundloven*, 1. udg., s. 452. Se ligeledes Hanne Mølbeck, m.fl., *Ekspropriation i praksis*, 2. udg., s. 26.

² Bent Iversen, m.f.k., *Panteret*, 5. udg. s. 49.

kan fjernes aktiver omfattet af pantet, og der bør derfor i selve loven tages udtrykkeligt stilling til, hvordan det sikres, at panthaveres ret ikke krænkes herved.

I henhold til bemærkningerne til Lovforslaget, kan staten således i visse situationer overtage en del af de aktiver, der er omfattet af en panteret.³ Det bør i denne sammenhæng sikres, at et sådant tiltag ikke udvander værdien af den oprindelige panterettighed, som panthaver opnåede, idet denne netop var baseret på en vurdering af ejendommens samlede værdi i drift og dermed inklusive aktiver omfattet af tinglysningslovens § 38.

Pant- og rettighedshavere, kan således i henhold til grundlovens § 73 påberåbe sig de samme principper for erstatningsudmåling i forbindelse med ekspropriation som ekspropriaten, som beskrevet nærmere i punkt 3 ovenfor om erstatningsudmålingen. Som følge af kravets afledte karakter vil panthaver også have krav på, at erstatningen for et bortfaldet eller forringet pant, opgjort efter de samme principper, som den metode, der anvendes i forhold til ejeren. Såfremt der indføres en regulering, hvorefter opgørelsen af erstatning for en ejendom i forhold til ejeren skal ske efter going concern principper, mens panthaver alene skal tilkendes erstatning efter opgjorte scrap-værdier, vil reguleringen være udtryk for, at der herved i forhold til de aktuelt anvendte principper for opgørelse af panterettigheder, sker en formueforskydning til skade for panthaver. En sådan regulering, der ændrer fordelingen i allerede etablerede panteforhold, vil efter vores opfattelse mest sandsynligt have karakter af ekspropriation af panthavers rettigheder.

Krav om samtykke ved udbetaling til ekspropriaten i gældende ret

Det følger af § 23 i ekspropriationsprocesloven, der regulerer fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, at kommissarius træffer afgørelse om erstatningens fordeling mellem rettighedshavere og forestår erstatningens udbetaling i overensstemmelse med prioritetsordenen. Herudover følger det af ekspropriationsprocesloven, at en erstatning alene kan udbetales direkte til ekspropriaten uden samtykke fra panthaverne, når kommissarius skønner, at ekspropriationsindgrebet i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydelig og ikke indebærer nogen fare for pantesikkerheden. Herved sikres det, at erstatningen, der tilkommer panthaverne, ikke udbetales direkte til ekspropriaten.

Lovforslaget har intet krav om samtykke

Det følger af bemærkningerne til Lovforslaget, at bemyndigelsen til, at ministeren kan fastsætte regler om fordelingen af det samlede erstatnings- eller kompensationsbeløb, forudsættes anvendt til at sikre, at pant- og rettighedshavere bliver kompenseret fuldt ud for forringelsen af pantets værdi, hvorfor der ikke lægges op til at fastsætte regler om, at der indhentes samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med statens erhvervelse af rettigheder.⁴

Endvidere fremgår det af bemærkningerne til Lovforslaget, at panthavere med sikkerhed i fast ejendom eller løsørengenstande, der bliver omfattet af udmålingen af erstatning eller compensation, vil blive behandlet i henhold til principperne i ekspropriationsproceslovens § 23.⁵ Se hertil punkt 4.1 ovenfor om de gældende regler.

³ Se hertil side 11 ff. i bemærkningerne til lovforslaget L206

⁴ Se hertil side 15 i bemærkningerne til lovforslaget til L206

⁵ Se hertil side 18, 41, 42 og 44 i bemærkningerne til lovforslaget til L206

Det er på denne baggrund vores vurdering, at de gældende principper i ekspropriationsproceslovens § 23, bør videreføres, således at betalingerne gennemføres direkte til rettighedshaverne, i overensstemmelse med de almindelige principper, der efter dansk lov gælder for fordringer og sikkerheder. I det omfang der ikke sker fuld dækning af panthavers krav, bør en sædvanlig involvering også sikres.

5. DET PÅTÆNKTE INDGREB I ALLEREDE ETABLEREDE TRANSPORTER OG SIKRINGS AKTER

Den gældende retstilstand

I henhold til § 8, stk. 1, i Loven yder staten erstatning og kompensation, der svarer til mindstens værdi, og erstatning og kompensation til dækning af det herved opståede driftstab.

Det følger herudover af Lovens § 8, stk. 3, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, efter forhandling med transportministeren, kan fastsætte regler om, at sagerne helt eller delvist skal behandles efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Som anført i punkt 4 kan erstatning i ekspropriationssager alene udbetales uden samtykke fra panthaverne direkte til ekspropriaten jf. § 23 i ekspropriationsprocesloven, når kommissarius skønner, at ekspropriationssindgrebet i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydelig og ikke indebærer nogen fare for pantehaverens sikkerhed. Dette er oplagt ikke tilfældet i relation til beslutningen om at tvangsnedlægge alle minkfarme.

Loven indeholder aktuelt ikke noget forbud mod at indgå aftaler om transport af krav på erstatning og kompensation i henhold til Loven. Dette indebærer, at allerede indgåede aftaler om transport af erstatning og kompensation og sikkerhed heri efter den gældende retstilstand er gyldige, og aftalerne er dermed for rettighedshaverne omfattet af det ejendomsbegreb, der beskyttes af grundlovens § 73. Dermed har transporthavere haft en berettiget grund til at antage, at deres aktiv ville være beskyttet i medfør af almindelige retsprincipper, og at den sædvanlige proces i ekspropriationssager også ville blive iagttaget.

Lovforslaget

I henhold til Lovforslagets § 8, stk. 8, kan krav på erstatning og kompensation efter Loven, herunder eventuelle krav på forskud på erstatning og kompensation, ikke overdrages, før kravet er indtrådt. Sådanne overdragelser vil efter Lovforslaget være ugyldige.

Den foreslåede bestemmelse i Lovforslagets § 8, stk. 8, vil udgøre et ekspropriativt indgreb i eksisterende aftaler om transport og sikkerhed, idet bestemmelsen vil fratage de pågældende rettighedshavere allerede etablerede rettigheder, som er tillagt retsvirkning efter den gældende retstilstand. Et sådan indgreb skal derfor opfylde betingelserne for gennemførelse af ekspropriation i henhold til grundlovens § 73, hvilket indebærer, at den nye regulering skal være påkrævet af hensyn til almenvellet, og rettighedshaverne vil i tilknytning hertil have krav på ydelse af fuldstændig erstatning for værdien af de rettigheder, de mister som følge af den nye regulering i § 8, stk. 8.

København, den 30. marts 2021

Kromann Reumert

Jens Lund Mosbek

Partner